

การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนราชินี
A STUDY OF THE OPERATION OF IN-SCHOOL SUPERVISION IN RAJINI SCHOOL

นางนันทิยา เทียนวรรณ *

Nuntiya Tienwun

ผศ.ดร.จุไรรัตน์ สุตรุ่ง **

Assoc. Prof. Jurairat Sudrung, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนราชินี ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนและผู้นิเทศ รวมทั้งหมดจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลวิจัยพบว่า 1) ด้านการวางแผนการนิเทศภายใน พบว่า การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความจำเป็นในการจัดนิเทศภายใน ศึกษาจากปัญหาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ดำเนินการ มีการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลให้สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด พิจารณาจากความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในผู้บริหารเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติตามความเหมาะสมจากผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามสายงานบริหาร มีหน้าที่จัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน มีการประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการรับทราบเรื่องวิธีการดำเนินงานการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนมีการกำหนดการปฏิบัติโครงการนิเทศภายในตามแผนงานของโรงเรียนและจัดทำโครงการนิเทศภายในช่วงปิดภาคเรียนที่ 2 2) ด้านการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ผู้กำหนดกิจกรรมการนิเทศภายในคือรองผู้อำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายใน เกณฑ์ในการพิจารณากิจกรรมนิเทศคือ สภาพความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียน กิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนใช้คือ การสังเกตการสอนและการติดตามผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนอำนวยความสะดวกในการเสนอโครงการและการจัดกิจกรรมการนิเทศ มีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการประเมินผลนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบคือรองผู้อำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายใน และได้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nunny.rj@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: jurairat-s@hotmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this study was to study the operation of in-school supervision of Rajini School. The population consisted of in-school supervisory committees and supervisors in total of 60 persons. The research instrument was checklists, open-ended questionnaires. The data was analyzed by frequency and percentage.

The survey findings were as follows: 1) The in-school supervision planning, the problems of teachers' performances were examined in order to study of the current states, problems, and needs for the in-school supervision. This task was conducted by the head of departments to arranged the data according to significance with policy considered the possibility in solving the problems. Moreover, set the in-school supervisory committee by the administrators who considered qualifications of each committee from their duties. Then, they were responsible for conducting the in-school supervision in accordance with the school's policy. Meetings were held to inform the committee about operating, planning the project in line with the school's policy to the methods in planning/ implementing in line with the school's policy, the in-school supervision was projected to be done within the second semester. 2) The operation of in-school supervision, the research revealed that in-school supervisory activities were managed by the deputy director of school and the in-school supervisory committee. The criteria in considering for the supervisory activities included the needs and problems occurred within the school. The in-school supervisory activities were teaching observation and operation monitoring. The school facilitated for presenting the project and organizing supervisory activities. 3) The evaluation of in-school supervision activities, the deputy director and in-school supervisory committee evaluated the performance by using assessment form to take the result for planning in teaching development.

คำสำคัญ: นิเทศภายในโรงเรียน

KEYWORDS: IN-SCHOOL SUPERVISION

บทนำ

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายคือสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนคือ ครู ผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องสนองกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ สิ่งที่เราคาดหวังว่าจะเกิดในตัวผู้เรียนนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินการของโรงเรียนที่จะต้องนำนโยบาย หลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ กระบวนการในการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาจึงต้องมีการนิเทศการศึกษา (Educational Supervision) เข้ามาเกี่ยวข้อง รูปแบบการนิเทศการศึกษา มีมากมายหลายวิธี เช่นการนิเทศทางตรง การนิเทศทางอ้อม การนิเทศทางไกล การนิเทศภายในโรงเรียน ความเหมาะสมในการใช้การนิเทศด้วยวิธีการใดขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมและโรงเรียน วิธีการนิเทศที่มีความจำเป็นสำหรับครูมากที่สุดคือการนิเทศภายในโรงเรียน (จุไรรัตน์ สุธรรง, 2552) เนื่องจากเป้าหมายหลักที่สำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนคือการช่วยเหลือปฏิบัติงานร่วมกันของครูในโรงเรียนด้วยวิธีการช่วยเหลือสนับสนุนแนะนำให้ครูสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นความร่วมมือร่วมใจกัน

เพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนางานในวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (วัชรา เล่าเรียนดี , 2553) จึงต้องนำการนิเทศภายในโรงเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเพราะผู้บริหารและครูจะทราบถึงปัญหาต่างๆได้ดีกว่าบุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการนิเทศภายในโรงเรียนจึงสนองตอบความต้องการของครูและบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น เพราะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

นิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นต่อการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งการนิเทศภายในโรงเรียนช่วยส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียน

กรองทอง จิรเดชากุล (2550) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา
3. บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหามากที่สุด
4. บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2552) ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียนคือ การนิเทศจากภายนอกไม่ทั่วถึงไม่มีกำลังเพียงพอ ประกอบกับครูในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆทำให้ครูต้องพัฒนาตนเอง ซึ่งทำให้สามารถแก้ปัญหาของการนิเทศได้ตรงจุดและตรงความต้องการของโรงเรียน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ จังหวัดขอนแก่น (2555) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมืองวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่างๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น การนิเทศจึงมีความจำเป็น เนื่องจากสภาพการนิเทศมีข้อจำกัดจึงไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษามีดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัดนิเทศได้ไม่ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน
3. บุคลากรในสถานศึกษาปัจจุบันมีศักยภาพสูง การนิเทศภายในจะช่วยกระตุ้นครูได้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้สูงสุด
4. คุณภาพการศึกษาเกิดจากความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสถานศึกษา การนิเทศภายในจะส่งเสริมและเร่งระดมความร่วมมือได้ดีที่สุด

ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพราะการนิเทศจากบุคคลภายนอกหรือศึกษานิเทศก์ไม่สามารถนิเทศครูได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ ประกอบกับปัจจุบันบุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอ สามารถนิเทศกันเองภายในโรงเรียนได้ และสามารถสนองตอบความต้องการของครูและบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด จึงสามารถดำเนินการนิเทศได้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนได้ดีที่สุด

สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ควรมีระบบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งตามแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2540) มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆ ของงาน

1.2 ตรวจสอบและประเมินความต้องการของครู หรือคณะกรรมการในกลุ่มงาน

1.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ

1.4 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ กำหนดกิจกรรมการนิเทศ

และการดำเนินการความต้องการ

2. การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหากำหนดเป้าหมายและทางเลือกในการปฏิบัติงาน

3. การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานภายในโรงเรียน

4. การประชุมคณะกรรมการที่รับผิดชอบ

5. จัดทำแผนงาน / โครงการนิเทศภายในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน

1. การใช้กิจกรรมการนิเทศต่างๆ

2. การนิเทศติดตามผล

3. การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยต่างๆพบว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จและส่งผลต่อประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 4 ประการคือ

1. การจัดองค์กรการนิเทศภายในโรงเรียน หรือการจัดโครงสร้างการนิเทศในระดับโรงเรียนเป็นการกำหนดและแต่งตั้งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการนิเทศภายในโรงเรียน เช่นเดียวกับการบริหารงาน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงโครงสร้างการบริหารงาน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรประจำตำแหน่งในองค์กรสายบังคับบัญชา ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ช่วยให้การประสานงานดำเนินไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น ทำให้ปฏิบัติงานงานได้บรรลุเป้าหมาย ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตกลงร่วมกันกำหนดไว้

2. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนให้เป็นอย่างต่อเนื่องและมีแบบแผนจากจุดเริ่มต้นจนจุดสุดท้าย เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จ

3. งานนิเทศภายในโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้สำเร็จ ทั้งนี้ผู้นิเทศต้องทราบถึงภารกิจในการดำเนินการนิเทศ เพื่อเป็นประโยชน์ใน การวางแผนการนิเทศได้อย่างครอบคลุม

4. กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน หรือวิธีในการปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การนิเทศภายในประสบผลสำเร็จ

จากเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งในของเกณฑ์การประเมินด้วยเพื่อให้ ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่าง เป็นรูปธรรม (กรองทอง จิตรเดชากุล, 2550) การประกันคุณภาพภายในของแต่ละโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จ ได้ จะต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียนที่เป็นระบบมีการวางแผนในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ดังนั้นผู้บริหาร วิทยาลัย ถ้าวางเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะในการทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ นั้น ผู้บริหารต้องเป็นคนที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศมีการปฏิสัมพันธ์กับครูภายในโรงเรียนเป็น อย่างดีรู้จักสร้างระบบการนิเทศภายในโรงเรียน มอบหมายงานให้ถูกต้องกับลักษณะของคน (จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 2552) จะช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและคุณภาพของครูในโรงเรียน หากโรงเรียนมีระบบ การนิเทศภายในโรงเรียนที่เข้มแข็ง มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจน กลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กรอันจะส่งผลให้คุณภาพของโรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดีขึ้นทั้ง ในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11, 2555)

โรงเรียนราชินีมีการจัดระบบนิเทศภายในโรงเรียนที่เข้มแข็งเป็นระบบ จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนและสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จัดโดย สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2556 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจาก มีคะแนนสูงกว่าคะแนนต่ำสุดของคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกรายวิชาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงนั้น เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพของครูผู้สอนรวมถึงมีระบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่ดี ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในของโรงเรียนราชินีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา และส่งเสริมระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และให้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงการจัดกิจกรรมนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อรับการประเมินจาก ภายนอกเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนราชินี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่าย การนิเทศการสอน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 16 คน หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 1 คน หัวหน้ากิจกรรมชุมนุม จำนวน 2 คน หัวหน้างานแนะแนวจำนวน 1 คน หัวหน้างานยุวกาชาดจำนวน 2 คน หัวหน้างานห้องสมุด จำนวน 1 คน ผู้นิเทศ จำนวน 35 คน รวมทั้งหมดจำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

- ด้านการวางแผนนิเทศภายในโรงเรียน
- ด้านการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน
- ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้า หลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อร่วมกันพิจารณาความถูกต้องครบถ้วนตามกรอบแนวคิด และตรวจแก้ไขภาษาให้ถูกต้องและชัดเจน
3. ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขอีกครั้งเพื่อความชัดเจนก่อนนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานนิเทศโรงเรียนราชินี ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ทำหนังสือขอความร่วมมือจากสาขาวิชานิเทศศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนราชินี เพื่อขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามงานวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และการหาร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่และ การหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี มีอายุการทำงานอยู่ระหว่าง 16-20 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็นผู้นิเทศ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการนิเทศประมาณ 5-10 ปี เคยได้รับการอบรมหรือประชุมสัมมนา จำนวน 2 ครั้ง นอกจากการอบรมและสัมมนาแล้ว ส่วนใหญ่ยังได้รับความรู้จากการศึกษาเอกสาร

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

1. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหากำหนดเป้าหมายและทางเลือกในการปฏิบัติงานพบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความจำเป็นในการจัดนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ศึกษาจากปัญหาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ดำเนินการ มีการจัดลำดับเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด พิจารณาจากความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

โรงเรียนมีวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ผู้บริหารพิจารณาคุณสมบัติของคณะกรรมการตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามสายงานบริหารเพื่อทำหน้าที่จัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนได้ประชุมชี้แจงให้คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนรับทราบ ส่วนใหญ่ประชุมในเรื่องวิธีการดำเนินงาน

โรงเรียนมีนโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้จัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน มีการกำหนดการปฏิบัติโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจัดตามแผนงานของโรงเรียน ช่วงเวลาที่โรงเรียนจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนคือ ช่วงปิดภาคเรียนที่ 2

2 การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนมีการกำหนดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบในการกำหนดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน คือ รองผู้อำนวยการ และ คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายใน กรณีในการพิจารณากิจกรรมนิเทศ คือ สภาพความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน กิจกรรมนิเทศที่โรงเรียนใช้ส่วนใหญ่คือ การสังเกตการสอน

ผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนคือ รองผู้อำนวยการและคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายใน วิธีการติดตามผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนใช้วิธีสังเกตการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่โรงเรียนใช้ในการติดตามผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน คือ แบบประเมินการปฏิบัติงาน

การช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนช่วยอำนวยความสะดวกในการเสนอโครงการ และการจัดกิจกรรมนิเทศ และมีวิธีการส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศ ด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน

3 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

โรงเรียนมีวิธีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยการใช้การประเมินผลการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่โรงเรียนใช้ คือ แบบประเมินการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนคือรองผู้อำนวยการ และคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนนำผลการประเมินการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนไปใช้ประโยชน์ในวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนราชินี มีข้อควรอภิปรายและเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหากำหนดเป้าหมายและทางเลือกในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลที่ใช้เป็นการศึกษาจากปัญหาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยได้มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ดำเนินการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศภายในนั้นมีความสำคัญมาก โดยการให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งเป็นผู้นิเทศเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสำรวจเป็นสิ่งที่ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเนื่องจากหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับครูผู้สอน นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลที่ใช้ในการการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาจากปัญหาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนนั้นถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก หากโรงเรียนทราบปัญหาจากการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นของครูอย่างแท้จริงแล้ว จะทำให้โรงเรียนสามารถวางแผนการจัดการนิเทศภายในได้ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของครู เพราะผู้ปฏิบัติงานย่อมรู้และเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรฯ เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า ก่อนที่จะดำเนินการวางแผนเสนอโครงการนิเทศควรมีการร่วมมือกันศึกษาสภาพปัญหาต่างๆ เพื่อจัดลำดับความจำเป็นในการปรับปรุงพัฒนาหรือจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละชั้น แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วจึงนำข้อมูลต่างๆมาพิจารณาตัดสินใจเลือกและเสนอโครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

ด้านการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนมีวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีผู้บริหารพิจารณาคุณสมบัติของคณะกรรมการตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผู้มีตำแหน่งหน้าที่ตามสายงานบริหาร เพื่อทำหน้าที่จัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานภายในโรงเรียน ควรเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ตามสายงานบริหาร เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีความชำนาญและประสบการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียนย่อมส่งผลให้เกิดความรู้สึกรับและส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศภายในเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ กรองทอง จิระเดชากุล (2550) กล่าวว่า คณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ควรเป็นผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าชั้น/ช่วงชั้น หรือครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้รวมไปถึงครูที่มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญและประสบการณ์ในสาระการเรียนรู้สาระใดสาระหนึ่ง มีความรับผิดชอบสูง มนุษย์สัมพันธ์ดี มีความสามารถด้านวิชาการเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู

ด้านการประชุมคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อรับทราบในวิธีการดำเนินงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประชุม

คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจให้คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตน พร้อมกับชี้แจงทำความเข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานนิเทศเพื่อให้คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในได้เตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเรียบร้อยและเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณพิศา พุกขมาศ (2553) พบว่าการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจระหว่างคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน และคณะครูในโรงเรียน เป็นขั้นตอนที่ทำก่อนการดำเนินการ เพราะจะเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจในงานที่จะต้องปฏิบัติงาน และให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าได้จัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน มีการกำหนดการปฏิบัติโครงการนิเทศภายใน โดยจัดตามแผนงานของโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากนโยบายของโรงเรียนเป็นทิศทางหรือเป้าหมายในการดำเนินงานของซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน หากโรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนแล้วย่อมส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศภายในตรงกับทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน ช่วยให้ครูและบุคลากรภายในโรงเรียนได้มีแนวทางในการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันเพื่อศักยภาพในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2550) ได้กล่าวว่า การวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศเป็นการวางแผนตามลักษณะงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการที่อาศัยหลักการ และเหตุผลและข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาความต้องการของสถานศึกษาเพื่อนำมาจัดทำแผน และโครงการ การจัดทำแผนงานและโครงการนั้นต้องจัดทำล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดเป้าหมายแจกแจงกิจกรรมนิเทศที่จะทำในโครงการ กำหนดแผนงานการนิเทศ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน

2. การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

ด้านการกำหนดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับผิดชอบในการกำหนดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน คือ คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายใน เหนือในการพิจารณากิจกรรมนิเทศ คือ สภาพความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่คณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ใช้กิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนในปัจจุบันนั้นเป็นการช่วยส่งเสริมครูให้พัฒนาได้สอดคล้องกับความต้องการที่สุด กิจกรรมนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องแนวคิด ของจตุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2552) ได้กล่าวว่ากิจกรรมนิเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงของครู การเลือกกิจกรรมนิเทศให้เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุดเป็นสิ่งที่ผู้นิเทศควรคำนึงถึงอย่างยิ่งการเลือกกิจกรรมนิเทศมีหลักในการเลือกโดยคำนึง วัตถุประสงค์ ขนาดของกลุ่ม ประสบการณ์ของครู งบประมาณ และผลต่อประสบการณ์หรือความรู้ของครู นอกจากนี้ผู้ที่มีหน้าที่นิเทศควรเลือกใช้กิจกรรมนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของโรงเรียนด้วย และผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมนิเทศที่โรงเรียนใช้ส่วนใหญ่คือการสังเกตการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการนำการสังเกตการสอนมาเป็นกิจกรรมนิเทศการสอน เพราะ

การสังเกตการสอนเป็นวิธีการหนึ่งของการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูได้อย่างชัดเจน การสังเกตการสอนช่วยให้ทราบผลของการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้ทันทีและยังช่วยให้ผู้สอนปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างทันการ ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชร เล่าเรียนดี (2556) กล่าวว่า การสังเกตการสอนช่วยให้สามารถวิเคราะห์การสอนได้ชัดเจนตรงและถูกต้องมากขึ้น การสังเกตการสอนช่วยให้รู้ว่าการจัดการเรียนการสอนของตนเองหรือของเพื่อนครูเป็นอย่างไร มีเรื่องใดที่เป็นปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้สังเกตจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำครู โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตการสอนมาประกอบการให้การช่วยเหลือ แนะนำ

ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานนั้นนับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ หากโรงเรียนมีบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน ย่อมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกพอใจ และเต็มใจ ที่จะปฏิบัติงาน และเกิดทัศนคติที่ดีในการทำงาน ส่งผลให้การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความต่อเนื่องและประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Sergiovanni, Thomas J., and Robert J. Starrett. (1988) กล่าวว่า ในการนิเทศนั้นผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการพยายามส่งเสริมบรรยากาศที่ดี คือบรรยากาศแบบเปิด ประกอบด้วยการยอมรับนับถือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน และการได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากผู้บริหารซึ่งเอื้อต่อการนิเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรยากาศโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการนิเทศการสอนหรือนิเทศภายในโรงเรียน

3. การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน และโรงเรียนได้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลในวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่โรงเรียนการประเมินผลการปฏิบัติงาน และได้นำผลการประเมินการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลในวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างมาก เนื่องจากจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบผลการปฏิบัติงานของตนเองเป็นอย่างไร มีจุดบกพร่องที่ควรจะต้องปรับปรุงหรือมีส่วนใดที่ควรจะต้องแก้ไขได้ตรงจุด และหากผู้ปฏิบัติงานมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีอยู่แล้วก็จะได้เสริมสร้างกำลังใจให้มีผลการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น ถือได้ว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินทราน์ อุปาหัง (2551) พบว่าผลจากการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน ทำให้ครูได้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องในการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงได้ถูกทางและถูกวิธี และนำผลนั้นมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการดำเนินงานนิเทศภายในครั้งต่อไปเพื่อนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาตนเองของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

2. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้บุคลากรที่สนใจ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครโรงเรียนที่ได้รับรางวัลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-Net) ระดับเหรียญทอง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรองทอง จิตรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.

จุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2552). *การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน Management In - School Supervision: เอกสารประกอบการสอน วิชา 2748617*. สาขาวิชานิเทศการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิณห์ธัญญา อุปาทัง (2551). *การศึกษากิจการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 4(1), 1767-1781.*

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ (2550). *การจัดการและบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วรรณพิศ พฤษมาศ (2553). *ศึกษากิจการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับรางวัลมาตรฐานการศึกษา*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 6(1), 1613-1625.

วัชร เล่าเรียนดี (2553). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ .

วัชร เล่าเรียนดี (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

สำนักการศึกษาหน่วยงานศึกษานิเทศก์ (2540). *การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักการศึกษา.

สำนักงานการศึกษานอกระบบ. (2555). *คู่มือการนิเทศภายใน*. ขอนแก่น: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต11. (2555). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.

ภาษาอังกฤษ

Sergiovanni, Thomas J., and Robert J. Starrett. (1988). *Supervision Human Perspectives*. 4th ed. New York: McGraw-Hill Book Company.